

Японська лялька

Леся Храплива-Щур

Юрко сидів над книжкою за столом, а Надійна на килимі на долівці, поміж своїми ляльками. Брала одну за одною до рук і тихенько зідхала. Голосно зідхати не могла, щоб не перешкоджати Юркові читати. А зідхати таки було чого! Одна лялька без руки, друга без обидвох ніг. Третя десь загубила очі, що то самі замикалися. Коли ж глянути було на четверту, не знати було чи сміятися, чи плакати. їй пропало кудись волосся разом з верхом голови і тепер в голову можна було заглянути, щоб побачити, що там нема нічого.

І Надійна зідхала, згадуючи, які ці ляльки були ще недавно. Як чепурно виглядали у своїх мальованих коробках, коли їх дарували то мама, то бабуся, то тітки...

І так Надійна сиділа тихенько, засумована і була б не перешкоджала Юркові, коли це він сам собі перешкодив:

— Послухай, що я вчитав у книжці! — вигукнув він.

— В Японії святкують раз у рік свято ляльок... Тоді кожна дівчинка дістає нову ляльку в дарунку. Мусить дістати!

— Мусить? — запитала з недовір'ям Надійна. — А які ці японські ляльки?

— Ось поглянь! — Юрко простяг Надійці книжку і навіть не сказав: — А вважай не поплям книжки своїми пальциськами, бо це з бібліотеки! — бо так він звик казати.

Та Надійна і так ледве зважилася торкнутися пальчиками тієї книжки. На образну в ній сиділа чудова лялька в квітчастому халатику, з блискучим порцеляновим личком, з золотими шпильками в волосі.

Надійна глянула на японську ляльку, потім на свої, поломані і зідхнула вголос:

— Я так хотіла б бути японкою!

— Е, що там японкою! — махнув зневажливо рукою

Юрко. — Я ось хотів би бути індіанином. Тоді міг би вганятися на мустангові¹⁾ по преріях²⁾, носити такий величезний вінок з пер, і скальпувати³⁾ всіх, кого мені лиш подобається. На початок хоч би цього хлопця від сусідів, що завжди засідається на мене з-за рогу вулиці!

— А знаєш що, — аж підскочила від щасливої думки Надійна, — а якби ми так пішли та сказали татові й мамі, чим ми хочемо бути? Батьки можуть все зробити а я сьогодні була чемна: з'їла на сніданок всю суху кашку і не просила додати цукру!

— Овва, велике діло! — віддув губи Юрко. — Це я ось приніс вчора дуже добрий звіт з піврічного іспиту в школі, то мене послухають напевно!

Стали обоє на порозі, держачись для певности за руки. Тато саме писав на машині якусь статтю, а мама вишивала при столі.

Юрко сказав самопевно:

— Від сьогодні я хочу бути індіанином!

Тоді й Надійна набрала відваги та сказала:

— А я хочу бути японкою!

Тато перестав цокати на машині і спитав спокійно:

— Так? А то чому?

То тільки мамі випала чомусь голка з рук і вона довго не могла її знайти поміж складками полотна.

— Бо хочу мати вінок з пер і мустанґа і томагавк4)!

— випалив Юрко.

— А я хочу мати щороку японську ляльку з та-а-аким волоссям! — додала Надійка.

— Ну, це не так важко! — відповів ділово батько.

— Завтра, йдучи до редакції, куплю тобі, Юрку, квиток на поїзд до індіанського резервату. А для тебе Надійко, внесу прохання на паспорт до Японії. Хоч це, звичайно, потриває дещо довше!

Діти не знали, що сказати, бо не знали, чи батько часом не жартує. А батько продовжував:

— Тобі, Надійко, купимо японське кімоно5), щоб ніхто в Японії не міг пізнати, що ти там чужа. ..

— Але я візьму зі собою свій народний одяг? — збентежилася нараз Надійка.

Їй якось ніхто не відповідав.

— То хоч віночок і намисто... — додала вона майже благальним голосом.

— А це навіщо? — вмішалася в розмову мама. — Хіба годиться японці носити український одяг?

— Звичайно, ні! — погодився за Надійку Юрко. —

Друге діло — мої українські книжки. Я мушу їх взяти, бо що буду робити, коли не буде війни з блідими лицами, ні ловів?

— Ну, це ще слід поважно передумати, — завважив тато, — я не знаю, чи варто брати зі собою щось таке, що може видатися індіанам підозрілим. Бачиш, індіани не мають письма, такого, як ми, українці; його ми знаємо вже від тисячі років. Свого письма вони ніколи не мали, аж недавно навчилися англійського. Отже, твоїх книжок не зрозуміють — ще чого доброго подумують, що це які чари, а тоді, ти знаєш, що тоді! — і батько потягнув рукою по своїй голові, від чола до потилиці.

Юрко не відповів нічого, тільки торкнувся нишком своєї голови, немов щоб перевірити, чи його кучерявий чуб ще на місці. Зате Надійці стало таки справді моторошно:

— Мамо, але ти поїдеш зі мною, правда?

— Я?! Навіщо ж тобі мене? Коли станеш японкою, то матимеш собі свою японську маму!

Надійці затремтіли сльози на очах:

— Але ти будеш моя мама, хоч і далеко?..

— Ого, вона, дурненька вже плаче! — вигукнув Юрко.

— Хіба ти не бачиш, що вони з нас жартують! Кожен знає, що коли маєш свою маму, не можеш мати чужої!

— Авжеж, і кожен знає, що коли маєш свою Батьківщину, не можеш мати чужої, хоч би як далеко вона була!

— сказав тато, і Юрко почув, що тато вже не жартує.

— То я буду українка! — притулилася до мами Надійка.

— Дурненька, та ти ж є українка! — закопирив губи Юрко. — Так, як і я українець!

— Так, як і ми українці! — додав тато і знов зацокав машинкою. Юрко й Надійка повернулися знов у свою кімнатку. Юрко до книжки, Надійка до своїх ляльок. Те пер ляльки вже не виглядали їй такі бідні. Бо хто й знає, чи японські ляльки теж не псуються так швидко?

1) Мустанг — рід коня, що на ньому їздили індіани.

2) Прерії — північно-американські степи.

3) Скальпувати — здирати з голови шкіру враз з волоссям.

Вбивши свого ворога, індіани скальпували його і на знак перемоги носили цю шкіру приторочену до пояса.

4) Томагавк — індіанський топір.

5) Кімоно — квітчастий одяг японок.